



MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 1231

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 6 decembrie 2024

SUMAR

	<u>Pagina</u>
ACTE ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Hotărârea nr. 32 din 6 decembrie 2024 privind anularea procesului electoral cu privire la alegerea Președintelui României din anul 2024	2–4
Decizia nr. 439 din 24 septembrie 2024 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură penală	5–7

ACTE ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****HOTĂRÂREA Nr. 32****din 6 decembrie 2024****privind anularea procesului electoral cu privire la alegerea Președintelui României din anul 2024**

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Benke Károly	— prim-magistrat-asistent

1. Pe rol se află examinarea aspectelor referitoare la corectitudinea și legalitatea procesului electoral cu privire la alegerile pentru Președintele României din anul 2024, aduse la cunoștință publică la data de 4 decembrie 2024 prin declasificarea conținutului „Notelor de informare” ale Ministerului Afacerilor Interne — Direcția Generală de Protecție Internă, ale Serviciului de Informații Externe, ale Serviciului Român de Informații și ale Serviciului de Telecomunicații Speciale, care au fost înregistrate la Administrația prezidențială cu nr. DSN1/1.741/4.12.2024, nr. DSN1/1.740/4.12.2024, nr. DSN1/1.742/4.12.2024 și nr. DSN1/1.743/4.12.2024, respectiv nr. DSN1/1.701/2.12.2024.

2. Cauza face obiectul Dosarului nr. 3.771F/2024 constituit prin Încheierea Curții Constituționale din 6 decembrie 2024.

CURTEA,

examinând cauza în raport cu prevederile Constituției, ale Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și ale Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, reține următoarele:

3. Potrivit dispozițiilor art. 146 lit. f) din Constituție, ale art. 37 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 3 decembrie 2010, și ale art. 3 din Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 650 din 12 septembrie 2011, Curtea Constituțională veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului.

4. Scopul atribuției constituționale prevăzute de art. 146 lit. f) este acela de a asigura respectarea principiului supremației Constituției, prevăzut la art. 1 alin. (5), pe tot parcursul scrutinului prezidențial, precum și a valorilor constituționale prevăzute la art. 1 alin. (3) și art. 2 alin. (1) din Constituție, care caracterizează statul român și pe care Președintele României are îndatorirea de a le respecta și apăra. Atribuția Curții Constituționale potrivit căreia „veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui”, reglementată de art. 146 lit. f) din Constituție, nu poate fi interpretată restrictiv. Dispozițiile art. 146 lit. f) din Constituție trebuie coroborate

cu cele ale art. 142 alin. (1) din Constituție și ale art. 1 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, atribuția Curții Constituționale de a veghea la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui neputând fi disociată de rolul Curții Constituționale în arhitectura constituțională, acela de garant al supremației Constituției.

5. În exercitarea acestei competențe, după declasificarea la data de 4 decembrie 2024 a documentelor prezentate în ședința Consiliului Suprem de Apărare a Țării din data de 28 noiembrie 2024 și aducerea acestora la cunoștință publică, Curtea a luat act de conținutul lor. Față de cele prezentate în cuprinsul „Notelor de informare” ale Ministerului Afacerilor Interne — Direcția Generală de Protecție Internă, ale Serviciului de Informații Externe, ale Serviciului Român de Informații și ale Serviciului de Telecomunicații Speciale, care au fost înregistrate la Administrația prezidențială cu nr. DSN1/1.741/4.12.2024, nr. DSN1/1.740/4.12.2024, nr. DSN1/1.742/4.12.2024 și nr. DSN1/1.743/4.12.2024, respectiv nr. DSN1/1.701/2.12.2024, Curtea constată că procesul electoral privind alegerea Președintelui României a fost viciat pe toată durata desfășurării lui și în toate etapele de multiple neregularități și încălcări ale legislației electorale care au distorsionat caracterul liber și corect al votului exprimat de cetățeni și egalitatea de șanse a competitorilor electorali, au afectat caracterul transparent și echitabil al campaniei electorale și au nesocotit reglementările legale referitoare la finanțarea acesteia. Toate aceste aspecte au avut un efect convergent de desconsiderare a principiilor esențiale ale alegerilor democratice.

6. Democrația reprezintă un element fundamental al ordinii constituționale naționale și al patrimoniului constituțional european, iar dreptul la alegeri libere este unanim apreciat ca fiind expresia cea mai profundă a organizării unei societăți democratice (a se vedea și Decizia nr. 242 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 12 iunie 2020, paragraful 105), fiind esențial și determinant pentru sistemul democratic.

7. Dreptul de a vota și dreptul de a fi ales sunt cruciale pentru stabilirea și pentru menținerea fundamentelor unei democrații constituționale autentice și efective, guvernate de preeminența dreptului (a se vedea, *mutatis mutandis*, Hotărârea din 17 mai 2016, pronunțată în Cauza *Karácsony și alții împotriva Ungariei*, paragraful 141), și sunt garantate prin Constituție. Astfel, Curtea reține că drepturile electorale sunt drepturi fundamentale de natură politică, reprezintă o condiție *sine qua non* a democrației și a funcționării democratice a statului și se exercită cu respectarea exigențelor Constituției și a legilor.

8. Art. 1 alin. (3) din Constituție prevede că România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme,

în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate. Acest text constituțional stabilește în mod expres valorile pe care se fundamentează statul român, ele fiind un corolar al existenței în timp a acestuia. De asemenea, art. 1 alin. (3) din Constituție precizează că aceste valori trebuie înțelese și aplicate „în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989”.

9. Potrivit art. 2 alin. (1) din Constituție, „*Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum*”. Așadar, caracterul corect al alegerilor este o expresie a suveranității și un principiu fundamental al statului român, care stă la baza stabilirii rezultatului alegerilor pentru funcția de Președinte al României. Ca atare, statul are obligația de a asigura un proces electoral transparent în toate componentele sale pentru a garanta integritatea și imparțialitatea alegerilor, acestea fiind premisele unei autentice democrații constituționale, a evoluției democratice a statului și a asigurării existenței statului de drept.

10. Statul are o responsabilitate pozitivă de a preveni orice interferență nejustificată în procesul electoral prin raportare la principiile constituționale. Pe de altă parte, statul are și datoria de neutralitate, care include și obligația de a întări reziliența alegătorilor, inclusiv prin conștientizarea electoratului cu privire la utilizarea tehnologiilor digitale în cadrul alegerilor, în special prin furnizarea de informații și sprijin adecvat. Prin urmare, statul trebuie să facă față provocărilor și riscurilor generate de campaniile de dezinformare organizate, de natură să afecteze integritatea proceselor electorale [a se vedea, în acest sens, și pct. 14, 17 și 20 din Declarația interpretativă a Codului de bună conduită în materie electorală privind tehnologiile digitale și inteligența artificială, adoptată de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), la 6 decembrie 2024].

11. În cauza de față, Curtea reține că, potrivit „Notelor de informare” antereferte, principalele aspecte imputate procesului electoral privind alegerea Președintelui României din anul 2024 sunt cele privind manipularea votului alegătorilor și distorsionarea egalității de șanse a competitorilor electorali, prin utilizarea netransparentă și cu încălcarea legislației electorale a tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale în desfășurarea campaniei electorale, precum și prin finanțarea din surse nedeclarate a campaniei electorale, inclusiv online.

12. Conform art. 81 alin. (1) din Constituție, Președintele României este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat. Curtea observă că, în coordonatele în care s-a desfășurat procesul electoral cu privire la alegerea Președintelui României din 2024, a fost afectat caracterul liber exprimat al votului cetățenilor.

13. Libertatea alegătorilor de a-și forma o opinie include dreptul de a fi corect informați înainte de a lua o decizie. Mai precis, libertatea alegătorilor de a-și forma o opinie presupune dreptul de a obține informații corecte despre candidați și procesul electoral din toate sursele, inclusiv online, precum și protecția împotriva influenței nejustificate, prin acte/fapte nelegale și disproporționate, asupra comportamentului de vot. Publicitatea politică se poate transforma uneori într-un „vector

de dezinformare, în special atunci când [...] nu își dezvăluie caracterul politic, provine de la sponsori din afara Uniunii sau face obiectul unor tehnici de vizare a unui public-țintă sau de distribuire a materialului publicitar” [a se vedea și Regulamentul (UE) 2024/900 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică, considerentul 4]. Pe cale de consecință, trebuie exclusă ingerința unor entități statale sau nonstatale în realizarea unor campanii de propagandă sau dezinformare electorală.

14. În prezenta cauză, caracterul liber exprimat al votului a fost încălcat prin faptul că alegătorii au fost dezinformați prin intermediul unei campanii electorale în cadrul căreia unul dintre candidați a beneficiat de o promovare agresivă, derulată cu eludarea legislației naționale în domeniul electoral și prin exploatarea abuzivă a algoritmilor platformelor de *social media*. Manipularea votului a fost cu atât mai evidentă cu cât materialele electorale de promovare a unui candidat nu au purtat însemnele specifice publicității electorale conform Legii nr. 370/2004. În plus, candidatul a beneficiat și de un tratament preferențial pe platformele de *social media*, ceea ce a avut ca efect denaturarea manifestării de voință a alegătorilor.

15. Egalitatea șanselor trebuie garantată tuturor candidaților și partidelor și trebuie să stimuleze statul să adopte o atitudine obiectivă și imparțială față de ei și să aplice aceeași legislație în mod echitabil tuturor. Cheltuielile pentru publicitate electorală pot fi limitate pentru a garanta egalitatea șanselor [a se vedea și pct. 18 și 21 ale Raportului explicativ la Codul de bune practici în materie electorală. Linii directe și raport explicativ, adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), în cadrul celei de-a 52-a sesiuni plenare (Veneția, 18—19 octombrie 2002)]. Totodată, egalitatea de șanse trebuie evaluată și prin prisma comportamentului electoral al competitorilor, în privința utilizării rețelelor sociale, a noilor tehnologii, a sistemelor de inteligență artificială și a finanțării campaniei electorale.

16. În cauza de față, având în vedere prevederile art. 37 din Constituție, Curtea reține că a fost afectată egalitatea de șanse a competitorilor electorali, ceea ce reflectă o alterare a însuși dreptului de a fi ales. Neregularitățile din campania electorală s-au răsfrânt asupra competitorilor electorali, din moment ce au creat o inegalitate vădită între candidatul care a manipulat tehnologiile digitale și ceilalți candidați participanți în procesul electiv. Astfel, expunerea semnificativă a unui candidat a condus la reducerea direct proporțională a expunerii în *media* online a celorlalți candidați în procesul electoral. Or, utilizarea tehnologiilor digitale și a inteligenței artificiale, atât de către candidați ori competitori electorali, cât și de către partide politice, susținători ori simpatizanții lor trebuie să fie transparentă pentru a garanta integritatea și imparțialitatea alegerilor. În caz contrar, alegătorii sunt împiedicați să își formeze o opinie despre candidați și alternativele electorale sau pot fi induși în eroare cu privire la identitatea și calitatea candidatului ori procedurile de vot. Prin urmare, utilizarea într-un proces electoral de către competitorii electorali, inclusiv de către partidele politice, a unor asemenea practici învestește autoritățile publice competente, potrivit legii, să verifice, să constate și, după caz, să sancționeze astfel de conduite.

17. Finanțarea legală și transparentă a campaniei electorale este un factor important în regularitatea procesului electoral, iar finanțarea activităților online trebuie, de asemenea, să fie transparentă (pct. 107 și 108 din Raportul explicativ la Codul de bune practici în materie electorală și pct. 46 din Declarația interpretativă a Codului de bună conduită în materie electorală privind tehnologiile digitale și inteligența artificială). Publicitatea electorală online trebuie întotdeauna să fie identificată ca atare și să fie transparentă atât în ceea ce privește identitatea sponsorului său, cât și cu privire la tehnica de diseminare utilizată. Platformele de socializare ar trebui să fie obligate să dezvăluie permanent datele privind publicitatea politică și sponsorii electorali (a se vedea și pct. 46 din Declarația interpretativă a Codului de bună conduită în materie electorală privind tehnologiile digitale și inteligența artificială).

18. În prezenta cauză, Curtea ia act de faptul că un candidat a încălcat legislația electorală referitoare la finanțarea campaniei pentru alegerile prezidențiale. Astfel, declarațiile depuse la Autoritatea Electorală Permanentă ale unuia dintre candidați referitoare la bugetul său de campanie, pe care l-a raportat ca fiind 0 lei, sunt în contradicție cu datele prezentate în „Notele de informare” ale Ministerului Afacerilor Interne — Direcția Generală de Protecție Internă și Serviciului Român de Informații. Or, este de notorietate că o campanie electorală presupune costuri și cheltuieli importante, iar situația analizată relevă o incongruență evidentă între amploarea campaniei desfășurate și inexistența asumată de candidat în privința cheltuielilor efectuate. A fost, astfel, încălcat principiul transparenței finanțării campaniei electorale, fiind induse suspiciuni cu privire la corectitudinea desfășurării alegerilor.

19. Având în vedere cele expuse, Curtea anulează întregul proces electoral cu privire la alegerea Președintelui României, desfășurat în baza Hotărârii Guvernului nr. 756/2024 privind stabilirea datei alegerilor pentru Președintele României din anul

2024 și a Hotărârii Guvernului nr. 1.061/2024 privind aprobarea Programului calendaristic pentru realizarea acțiunilor necesare pentru alegerea Președintelui României în anul 2024. Efectul prezentei hotărâri vizează toate operațiunile electorale desfășurate în temeiul celor două hotărâri ale Guvernului, inclusiv voturile deja exercitate în cadrul celui de-al doilea tur de scrutin.

20. Prin urmare, procesul electoral pentru alegerea Președintelui României va fi reluat în integralitate, Guvernul urmând să stabilească o nouă dată pentru alegerea Președintelui României, precum și un nou program calendaristic pentru realizarea acțiunilor necesare. Toate aceste aspecte presupun inclusiv constituirea unor noi birouri electorale, depunerea din nou de candidaturi care urmează a fi evaluate de noul Birou Electoral Central și derularea unei noi campanii electorale corecte și transparente, prin raportare la principiile și valorile constituționale.

21. Prin realizarea acestui control constituțional și democratic asupra procesului electoral, Curtea își îndeplinește atribuția de a veghea la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României, a cărei ultimă finalitate este restabilirea încrederii cetățenilor în legitimitatea democratică a autorităților publice, în legalitatea și corectitudinea alegerilor, precum și înlăturarea oricăror suspiciuni de natura celor constatate în prezenta cauză. Sunt astfel protejate atât drepturile electorale ale cetățenilor (dreptul de vot și dreptul de a fi ales), cât și fundamentele ordinii constituționale, premise esențiale pentru menținerea caracterului democratic și de stat de drept al României.

22. Curtea, având în vedere complexitatea și durata în timp a operațiunilor electorale necesare ulterior pronunțării prezentei hotărâri, constată aplicabilitatea art. 83 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia Președintele României în funcție „*exercită mandatul până la depunerea jurământului de Președintele nou-ales*”.

23. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. f) din Constituție, al art. 37 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, precum și al art. 3 din Legea nr. 370/2004, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

HOTĂRĂȘTE:

1. În temeiul art. 146 lit. f) din Constituție, anulează întregul proces electoral cu privire la alegerea Președintelui României, desfășurat în baza Hotărârii Guvernului nr. 756/2024 privind stabilirea datei alegerilor pentru Președintele României din anul 2024 și a Hotărârii Guvernului nr. 1.061/2024 privind aprobarea Programului calendaristic pentru realizarea acțiunilor necesare pentru alegerea Președintelui României în anul 2024.

2. Procesul electoral pentru alegerea Președintelui României va fi reluat în integralitate, Guvernul urmând să stabilească o nouă dată pentru alegerea Președintelui României, precum și un nou program calendaristic pentru realizarea acțiunilor necesare.

3. Prezenta hotărâre este definitivă și general obligatorie, se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și se aduce la cunoștință publică.

Pronunțată în ședința din data de 6 decembrie 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Prim-magistrat-asistent,
Benke Károly

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 439

din 24 septembrie 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură penală

Marian Enache	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (1) și (4) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 în Dosarul nr. 26.297/300/2019 al Judecătoria Sectorului 2 București — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.047D/2020.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, în principal, ca inadmisibilă și, în subsidiar, ca neîntemeiată.

4. Sub aspectul caracterului inadmisibil al excepției de neconstituționalitate, se arată că autorul critică în realitate interpretarea dispozițiilor art. 453 alin. (1) și (4) din Codul de procedură penală dată de instanțele de judecată în procedura admisibilității în principiu a unei cereri de revizuire. Se susține, totodată, că autorul excepției de neconstituționalitate solicită completarea dispozițiilor legale criticate cu un nou caz de revizuire, în ipoteza producerii unui rezultat grav al unor infracțiuni progresive. Or, realizarea unor astfel de intervenții legislative nu este de competența Curții Constituționale.

5. Pe fond, se solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. Sunt invocate deciziile Curții Constituționale nr. 245 din 4 iunie 2020 și nr. 463 din 25 iunie 2020.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

6. Prin Sentința penală nr. 299 din 23 iunie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 26.297/300/2019, **Judecătoria Sectorului 2 București — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (1) și (4) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cereri de revizuire a unei sentințe penale, cerere formulată potrivit art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală.

7. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, fiind contrare prevederilor art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție, în măsura în care sunt interpretate în sensul că limitează incidența cazului de revizuire prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală la fapte și împrejurări noi preexistente datei rămânerii definitive a hotărârii judecătorești supuse revizuirii, precum și în măsura în care se interpretează

în sensul că revizuirea unei hotărâri judecătorești este posibilă doar în situația în care prin aceasta se urmărește obținerea unei soluții opuse celei inițiale. Se susține că interpretarea contrară a dispozițiilor legale criticate lipsește persoana vătămată, victimă a unei infracțiuni progresive al cărei rezultat s-a produs independent de vreo acțiune sau inacțiune a sa, a inculpatului sau a autorităților judiciare, după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, de posibilitatea de a deduce judecătării noua situație de fapt apelând la singura cale de atac ce poate conduce la analizarea acestei noi situații. Se susține, de asemenea, că o astfel de interpretare restrictivă contravine, în cazul infracțiunilor progresive contra vieții sau contra integrității corporale și a sănătății, dispozițiilor constituționale ale art. 22 alin. (1).

8. Totodată, se arată că interpretarea criticată încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și ale art. 131 din Constituție întrucât nu asigură un just echilibru între principiul autorității de lucru judecat și interesul general al societății de a-i trage la răspundere penală pe autorii infracțiunilor.

9. Se mai arată că, în interpretarea criticată, dispozițiile legale analizate creează discriminare între persoanele vătămate/părțile civile care sunt victimele unor infracțiuni progresive, al căror rezultat s-a produs ulterior rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care s-a soluționat cauza penală, și cele care sunt victimele aceluiași infracțiuni, dar care nu au un caracter progresiv și al căror rezultat se produce anterior momentului procesual mai sus referit, sub aspectul mijloacelor și al remediilor procesuale de care acestea dispun.

10. **Judecătoria Sectorului 2 București — Secția penală** opinează că problema de drept supusă analizei Curții Constituționale prin prezenta excepție de neconstituționalitate vizează, mai degrabă, completarea dispozițiilor art. 453 alin. (1) din Codul de procedură penală cu un nou caz de revizuire constând în ipoteza producerii unui rezultat mai grav în cazul infracțiunilor progresive.

11. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

12. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este, în principal, inadmisibilă și, în subsidiar, neîntemeiată. În acest sens, în principal, arată că argumentele formulate în susținerea prezentei excepții de neconstituționalitate vizează interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale criticate, atribuție care este de competența exclusivă a organelor judiciare. În subsidiar, menționează că, potrivit art. 126 alin. (2) și art. 129 din Constituție, competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege, iar căile de atac pot fi exercitate de către părțile interesate și de către Ministerul Public. Or, din interpretarea literală a dispozițiilor art. 453 alin. (1) din Codul de procedură penală, rezultă că acestea sunt incidente doar în privința situațiilor preexistente rămânerii definitive a hotărârii a cărei revizuire se solicită, nefiind aplicabile în cazul infracțiunilor progresive ale căror efecte au fost descoperite ulterior momentului anterior menționat.

13. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie, conform actului de sesizare, dispozițiile art. 453 alin. (1) și (4) din Codul de procedură penală. Din analiza excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că autorul critică, în realitate, prevederile art. 453 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură penală, care, la data invocării prezentei excepții, aveau următorul cuprins: „(1) *Revizuirea hotărârilor judecătorești definitive, cu privire la latura penală, poate fi cerută când:* a) *s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză; (...)*”

(4) *Cazul prevăzut la alin. (1) lit. a) constituie motiv de revizuire dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de încetare a procesului penal, iar cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b)—d) și f) constituie motive de revizuire dacă au dus la pronunțarea unei hotărâri nelegale sau netemeinice.”*

16. Ulterior sesizării Curții Constituționale cu prezenta excepție de neconstituționalitate, dispozițiile art. 453 alin. (4) din Codul de procedură penală au fost modificate prin art. I pct. 50 din Legea nr. 201/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea altor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 618 din 6 iulie 2023, acestea având în prezent următorul conținut: „(4) *Cazul prevăzut la alin. (1) lit. a) constituie motiv de revizuire dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de achitare, condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de încetare a procesului penal, iar cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b)—d) și f) constituie motive de revizuire dacă au dus la pronunțarea unei hotărâri nelegale sau netemeinice.”*

17. Având însă în vedere cele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, prin care instanța de contencios constituțional a reținut că sintagma „în vigoare” din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare, Curtea reține ca obiect al excepției de neconstituționalitate dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. a) și alin. (4) din Codul de procedură penală, în forma lor în vigoare la data invocării prezentei excepții.

18. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, textele criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) referitoare la statul de drept, ale art. 16 — *Egalitatea în drepturi*, ale art. 21 alin. (1) și (2) cu privire la accesul liber la justiție, ale art. 22 alin. (1) referitor la dreptul la viață și la

integritate fizică și psihică și ale art. 131 — *Rolul Ministerului Public*.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile legale criticate au mai fost supuse controlului de constituționalitate în temeiul unor critici de neconstituționalitate similare, aceste critici fiind respinse de Curtea Constituțională, ca inadmisibile, prin Decizia nr. 245 din 4 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 662 din 27 iulie 2020.

20. Prin decizia precitată, paragraful 15, Curtea a constatat că în susținerea respectivei excepții nu au fost formulate veritabile critici de neconstituționalitate, ci se solicita completarea dispozițiilor de lege criticate, în sensul ca, în cazul infracțiunilor progresive, să se prevadă posibilitatea unei așa-zise „revizuirii” a hotărârii de condamnare sub aspectul schimbării încadrării juridice a fetei raportat la rezultatul final al acesteia, rezultat care se produce ulterior rămânerii definitive a respectivei hotărâri. Curtea a reținut că o asemenea solicitare nu intră însă în competența de soluționare a Curții Constituționale, care, conform prevederilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 188 din 31 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 420 din 12 iunie 2015, paragraful 14, Decizia nr. 609 din 28 septembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 881 din 9 noiembrie 2017, paragraful 15, și Decizia nr. 824 din 12 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 192 din 10 martie 2020, paragraful 13).

21. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția și considerentele care au fundamentat-o își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

22. În ceea ce privește critica referitoare la dispozițiile art. 453 alin. (4) din Codul de procedură penală, respectiv cea potrivit căreia dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că formularea cererii de revizuire trebuie să aibă ca scop obținerea unei soluții opuse celei inițiale, Curtea reține că acestea au constituit obiectul controlului de constituționalitate, din perspectiva unor critici cvasisimilare, fiind pronunțată, în acest sens, Decizia nr. 196 din 6 aprilie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 680 din 24 iulie 2023, prin care Curtea Constituțională a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate invocată.

23. Prin Decizia nr. 196 din 6 aprilie 2023, precitată, paragrafele 12—17, Curtea a reținut că activitatea desfășurată în ciclul ordinar al procesului penal — dacă a fost legală și temeinică — trebuie să se finalizeze cu pronunțarea unei hotărâri definitive, având autoritate de lucru judecat, în care faptele reținute exprimă adevărul, iar legea penală și cea civilă au fost aplicate corect. Practica a învederat însă și cazuri de hotărâri definitive care au soluționat cauzele penale cu grave erori de fapt și de drept. Legiuitorul a avut în vedere o asemenea ipoteză, rațiune pentru care a instituit căile de atac extraordinare ca mijloace procesuale penale de desființare a hotărârilor cu autoritate de lucru judecat care nu corespund legii și adevărului. Având în vedere faptul că instituirea unor astfel de mijloace procesuale aduce atingere autorității de lucru judecat — așadar stabilității hotărârilor judecătorești definitive, care este menită să dea încredere în activitatea justiției —, cazurile și condițiile de exercitare a căilor extraordinare de atac trebuie să fie strict reglementate de legiuitor, în vederea restabilirii ordinii de drept. În egală măsură, opțiunea legiuitorului în reglementarea căilor extraordinare de atac trebuie să se realizeze în limite constituționale (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 126 din

3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 185 din 11 martie 2016, paragraful 30, și Decizia nr. 723 din 5 noiembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 209 din 14 martie 2020, paragraful 15).

24. De asemenea, Curtea a subliniat că revizuirea este calea extraordinară de atac care permite instanței penale să revină asupra propriei hotărâri, revizuirea având caracterul unei căi de atac de fapt, prin care sunt constatate și înlăturate erorile de judecată intervenite în rezolvarea cauzelor penale. Cererea de revizuire se formulează împotriva unei hotărâri care a dobândit autoritate de lucru judecat, în temeiul unor fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanță la soluționarea cauzei, fiind descoperite ulterior, care fac dovada că hotărârea definitivă se întemeiază pe o eroare judiciară (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 5 mai 2017, paragraful 18, și Decizia nr. 410 din 20 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 904 din 8 noiembrie 2019, paragraful 29).

25. Referitor la obiectul căii de atac analizate, Curtea a statuat că revizuirea poate fi exercitată — în cazurile limitativ prevăzute de dispozițiile art. 453 din Codul de procedură penală — numai împotriva hotărârilor judecătorești definitive pronunțate de instanțele penale, indiferent dacă acestea au rămas definitive la prima instanță (sentințe) sau la instanța de apel (decizii). Totodată, revizuirea privește numai hotărârile judecătorești definitive care conțin o rezolvare a fondului cauzei, deoarece prin revizuire se urmărește înlăturarea erorilor de fapt pe care le conțin hotărârile judecătorești, or, asemenea erori pot fi întâlnite numai în hotărârile care rezolvă fondul cauzei penale. Curtea a observat că sunt hotărâri prin care se rezolvă fondul cauzei acelea prin care instanța se pronunță asupra raportului juridic de drept penal substanțial și asupra raportului juridic procesual penal principal. Astfel, soluționând fondul cauzei, instanța judecătorească rezolvă acțiunea penală, ceea ce, potrivit dispozițiilor art. 396 alin. (1) din Codul de procedură penală, înseamnă că hotărâște asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunțând, după caz, condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitarea sau încetarea procesului penal (a se vedea în acest sens și Decizia nr. 181 din 29 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 342 din 5 mai 2016, paragrafele 17 și 18).

30. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 în Dosarul nr. 26.297/300/2019 al Judecătoriei Sectorului 2 București — Secția penală.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 453 alin. (4) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate. Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Sectorului 2 București — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 24 septembrie 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Cristina Teodora Pop

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2025 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	2.760	760	275
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	3.280		300
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	4.920		440
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	940		100
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	3.760		340
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	3.500		320
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	1.200		110

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

Pentru comenzi, accesați www.monitoruloficial.ro, Magazin online, Monitorul Oficial — apariții și abonamente.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2025 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	65	160	400	960	2.110	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	115	290	730	1.750	3.850	1.150	2.880	7.200	17.280	38.020

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	75	190	480	1.150	2.530	750	1.880	4.700	11.280	24.820
ExpertMO	140	350	880	2.110	4.640	1.400	3.500	8.750	21.000	46.200

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	140 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

* Tarifele anuale se aplică pentru comenzile online efectuate până la 31 ianuarie 2025.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR



„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.



5 948493 570806